

переказ коштів. Завдяки публічності блокчейну можливо відстежувати не лише рух коштів між рахунками, а й залишки коштів, що сприятиме контролю населення за державними фінансами [5];

- створенні єдиної бази даних для системи Decentralised e-Auction 3.0, яка контролюється державою, і функціонує, як децентралізований електронний аукціон;

- створенні платформи на основі технології блокчейн, яка може бути використана для підвищення ефективності надання соціальної допомоги населенню;

- використання технології блокчейн у системі охорони здоров'я. За допомогою створення хмарного сховища, яке б містило у собі електронні медичні картки усіх мешканців країни, можна було б систематизувати дані про пацієнтів, а також підвищити ефективність медичної допомоги та попереджувати епідемії;

- сфері контролю за платниками податків, що передбачає забезпечення фіскалізації розрахунково-касових операцій. Це сприятиме захисту державних інтересів, забезпечення прозорості контролю сплати податків, детінізації економіки та підвищення контролю за готівковим обігом [5].

Запровадження Fin Tech методик у систему державних фінансів нададуть доступ до інформації та процесу управління державними фінансами населенню, що в свою чергу підвищить прозорість використання державних коштів. Такі новітні фінансові технології, як блокчейн дозволять скоротити витрати на фінансове посередництво, сприятимуть змінам у процесах оптимізації оподаткування, створять передумови для детінізації національної економіки, а також підвищать інвестиційну привабливість країни.

1. *Характеристика технології блокчейн / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D0%BE%D0%BA%D1%87%D0%B5%D0%B9%D0%BD>*. 2. *Юристи та технології: точки дотику / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://radako.com.ua/news/yuristi-ta-tehnologiyi-tochki-dotiku>*. 3. *Технологія блокчейн. Як це працює в бізнесі? / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/2017/09/07/29878823/>*. 4. *Український економіст закликав державу запровадити блокчейн в бюджетний процес / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://business.in.ua/ukrayinskyj-ekonomist-zaklykav-derzhavu-zaprovadyty-blokchejn-v-byudzhetnyj-protses/>*. 5. *Волосович С.В. Домінанти технологічних інновацій у фінансовій сфері / С.В. Волосович // Економіка знань. Інноваційна економіка. – 2017. - №33/1. – С.15-22.*

Скоропад І. С., Зборівець Ю. Б.

Національний університет «Львівська політехніка»

ВПЛИВ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ НА ГЛОБАЛЬНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ

Процес глобалізації загострює проблеми, які накопичувались як наслідки фінансових та економічних криз. В період ХХ-ХХІ ст. популярною стала діяльність транснаціональних корпорацій – основних інвесторів глобальної світової економіки, без яких неможливо уявити сучасну світову економіку. ТНК шукають можливість подолати кризові явища понижуючої хвилі за допомогою перевезення виробничих потужностей у країни-реципієнти, що надає велику можливість економії виробничих витрат у період кризового становища.

Вплив транснаціональних корпорацій на глобальні процеси визначається їх масштабом. На відміну від національних компаній, приватні ТНК не прив'язані до конкретної країни, навіть якщо історично їх бізнес-операції починалися з території однієї держави. Глобалізація транснаціональних компаній пояснюється пошуком дешевих природних ресурсів, дешевих працівників і нових ринків збуту. Іноді політикам доводиться мати справу з економічною активністю діяльності ТНК. Найяскравіший приклад – світова фінансова криза, до якої багато

в чому призвели дії фінансових ТНК. Перші ознаки фінансової кризи зародились ще з іпотечної кризи США в 2006 році. Вона була пов'язана із причиною неповернених житлових кредитів ненадійним позичальникам. Найбільшого міжнародного масштабу криза почала набувати навесні 2007 року. Значні збитки світової банківської системи привели до обвалу фондових ринків світу. Цінні папери за 2007 р. на світовому фінансовому ринку подешевшали на 5 трлн. дол. США. Інвестори, в результаті цього, перемістили свою увагу з фондового на товарний ринок, що в свою чергу призвело до зменшення темпів зростання світової економіки та збільшення загальносвітової інфляції. В 2008-2009 роках уряди виступали в ролі рятувальників компаній, націоналізувавши багато з них (наприклад, інвестиційний банк Merrill Lynch в США). Однак в руках фінансистів залишаються важелі впливу на світову економіку: ціни на нафту і процентні ставки [2].

Національні держави стають менш ефективним інструментом для вирішення загроз інтересам бізнесу, так як вплив ТНК на міжнародну політику й економіку дуже великий.

Оцінюючи практику розвитку транснаціональних корпорацій в глобальній економіці можна виділити основні напрями:

- *контроль руху капіталу та світових прямих іноземних інвестицій*. ТНК є основним інвестором для країн, що розвиваються та мають вагомий вплив на їхній економічний розвиток;

- *прискорення створення та передачі інновацій*. Завдяки великим виробничим і фінансовим можливостям транснаціональні корпорації сконцентрували у своїх руках найбільш наукомісткі виробництва, що виробляють найновіші види продукції з найбільш затребуваними споживчими характеристиками, сприяючи процесу технологічного розвитку виробництва.

- *формування позитивної динаміки рівня конкурентоспроможності економіки на світовому ринку товарів і послуг*.

Щоб перейти від стадії економічного падіння до зростання у глобальній економіці ТНК потрібно зосередитись на інтеграційному підході, що передбачає оптимізацію діяльності не лише її окремої ланки, а також і об'єднання в цілому. Щоб вибрати країну транснаціональним корпораціям потрібно звернути увагу на такі умови інвестування:

Найважливішою складовою економічної політики держави є залучення інвестицій ТНК, що сприятиме зростанню економіки, підвищенню ефективності виробництва та забезпеченню соціально-економічної стабільності.

Держава у залученні іноземних інвестицій ТНК регулює рівень припливу інвестицій через інвестиційну політику. В Україні така політика має непослідовний та суперечливий характер через те, що не завжди враховується специфіка економіки, що розвивається. Інвестиційна політика має бути насамперед спрямована на усунення перешкод та запровадження стимулів для інвестування [1, с. 107].

Інвестори визначають доцільність розміщення коштів в країнах світу, даючи оцінку інвестиційному клімату. Аналіз динаміки індексу інвестиційної привабливості України протягом останніх 8 років за даними Європейської Бізнес Асоціації зображено на рис.

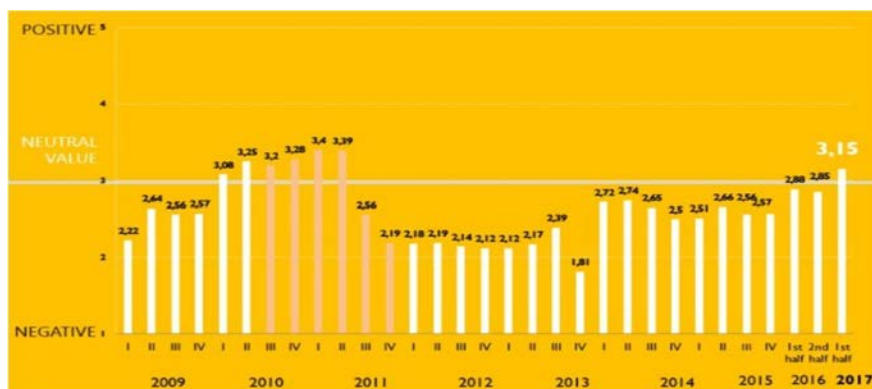

Рисунок – Динаміка індексу інвестиційної привабливості України протягом 2009-2017 рр. [за 5-бальною шкалою EVA, 3]

Індекс інвестиційної привабливості ЕВА, нарешті, покинув негативну область. У першій половині 2017 року цей показник становить 3,15 з можливих 5. У грудні 2016 року індекс дорівнював 2,85. Бізнес відновлюється після постійного стресу попередніх років і, нарешті, починає активно працювати [3].

Можна стверджувати, що на сьогодні Україна є привабливою для інвестицій, водночас є достатньо інтегрованою у світове господарство, не знаходиться осторонь світових процесів. Аби в подальшому покращити залучення інвестицій, актуальним є питання удосконалення організаційної та правової бази для забезпечення сприятливого інвестиційного клімату та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Відповідно політика України повинна бути спрямована на:

- зниження рівня тонізації економіки;
- створення рівних умов для діяльності суб'єктів господарювання;
- розвиток інноваційного потенціалу України;
- створення додаткових економічних стимулів для залучення інвестицій у пріоритетні галузі економіки.

Вище наведені елементи нової інвестиційної системи спрямовані на підвищення рівня інвестиційного клімату України і повинні бути запровадженими в найближчий час.

1. Гайдуцький І. П. Регулювання прямих іноземних інвестицій в країнах СНД в умовах економічної трансформації: авто- реферат дис. канд. екон. наук: 08.00.02 / І. П. Гайдуцький; КНУТШ. – К., 2011. – 16 с. 2. World Investment Report 2006, 2007, 2008. – New York and Geneva, 2007, 2008, 2009 // European Business Association [Веб-портал] / 2018. – Режим доступу: eba.com.ua/

Aldona Kania

Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach

WPLYW OTOCZENIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO NA PROGRAMY KSZTAŁCENIA

Nowelizacja ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym z 2011 roku i 2014 roku wprowadziła tzw. profile kształcenia – profil praktyczny lub ogólnoakademicki. Zgodnie z założeniami ustawodawcy profil praktyczny powinien być związany ze zdobywaniem przez studenta umiejętności praktycznych, natomiast profil ogólnoakademicki – z uzyskiwaniem pogłębionej wiedzy. Ustalenie takiego podziału miało na celu dostosowanie szkolnictwa wyższego do oczekiwań środowiska pracodawców, a więc rynku pracy i rozwoju gospodarki krajowej, a także oczekiwań środowiska naukowego i rynku badawczo-rozwojowego.

W wyniku nowelizacji Uczelnie zostały zobowiązane do przeanalizowania swoich programów kształcenia, a tym samym do ustalenia o jakim profilu: praktycznym czy ogólnoakademickim będą prowadzone poszczególne kierunki studiów. Wybór profilu kształcenia to określenie ukierunkowania kształcenia, sformułowania koncepcji kształcenia spełniającej przyjęty profil. Ukierunkowania, które obejmuje dokonanie korekt w planie nauczania dla danego kierunku studiów, analizę zakresu programu kształcenia, związków pomiędzy modułami nauczania, zakresu i efektywności praktyk zawodowych, ale przede wszystkim do zdefiniowania efektów kształcenia, jakimi powinien wyróżniać się absolwent. Zmianom musiały ulec także wewnętrzne systemy zapewniania jakości kształcenia.

W referacie omówiono zagadnienia związane z definiowaniem i realizacją zadań związanych z kształcenia na kierunkach studiów o profilu praktycznym. Profil, który z definicji